

▪ Jak si stojí ženy a muži v zaměstnání

(rok 2002)

Profese	Průměrná hrubá mzda v Kč za měsíc		Podíl platu ženy na platu muže v %
	muži	ženy	
Zákonodárci a ředitelé	42 763	25 122	59
Vědci a odborní duševní pracovníci	27 871	20 658	74
Technici, zdravotníci, pedagogové	22 735	16 931	74
Nižší administrativa	17 681	13 945	79
Provozní ve službách a obchodě	14 545	10 830	74
Dělníci v zemědělství	12 314	10 928	89
Řemeslníci, výrobci a zpracovatelé	16 135	11 483	71
Obsluha strojů	16 287	12 145	75
Pomocní dělníci	12 169	9 367	77
Celkem průměr	20 404	15 217	75

**Vývoj podílu
průměrného platu
žen na platu mužů**

1997	75,7
1998	72,0
2000	73,3
2001	72,2
2002	74,6

Pramen: ČSÚ

Ženy stále vydělávají méně než muži
Nejmenší mzdová diskriminace je ve státní správě. Naopak v bankách mají ženy jen polovinu platu mužů

Praha - Ženy mají v zaměstnání pořádk smůlu.

I když měsíčně stráví v zaměstnání jen o čtyři hodiny méně než muži, dostanou plat, který je oproti jejich kolegům o více než 5 tisíc korun nižší, tedy o čtvrtinu.

Vyplyvá to z nejnovější analýzy odměňování zaměstnanců za rok 2002, kterou vydal Český statistický úřad.

Ředitelky mají málo

„Největší rozdíly mezi platy mužů a žen jsou na nejvyšších pozicích, jako jsou místa ředitelů podniků. Regionálně se nůžky mezi platy nejvíce rozevírají v Praze,“ uvedl autor analýzy ČSÚ Dalibor Holý.

Zatímco ředitel podniku si loni v průměru vydělal 47,5 tisíce korun, žena na stejném místě měla téměř o neuvěřitelných 20,8 tisíce méně.

„Všeobecná skepse vůči ženám v řídicích funkcích je rizikovým faktorem a ten se může projevit v platové nabídce při nástupu do funkce. Sama jsem s tím však problém neměla,“ upozorňuje generální ředitelka společnosti Tanex Plasty Jana Kozáková. Odměna by se podle ní měla pochopitelně vázat na výkon. „Jestliže však žena sama akceptuje nižší odměnu, nemá majitel firmy důvod nabízet víc,“ dodává Kozáková.

Největší rozdíl v platech je v Praze, kde si ženy vydělají 70 procent

platu muže. Naopak nejmenší propast je v Moravskoslezském kraji. Tady mají ženy v průměru 76 procent platu svých protějšků.

Největší rozdíl je v bankách

Rozdíly mezi platy mužů a žen se výrazně mění podle typu zaměstnání. Tradičně nejhorší rozestup je v odměňování v bankách a pojišťovnách, kde si ženy loni vydělaly jen 48 procent toho, co muži.

„Důvod je klasický. Většina žen v bankách dělá za nižší platy na přepážkách, kdežto nejlépe placení manažeři jsou v drtivé většině muži,“ upozorňuje Jan Bubeník z poradenské a personální společnosti Bubeník partners.

Rozdílné platy v bankách však podle statistiků přetrvávají i poté, kdy se poměr vypočítá na průměrného zaměstnance. Ženy si podle tohoto propočtu vydělají v bance jen 60 procent platu muže.

„S psychologickou bariérou dát top pozici v bance ženě a za stejný plat, jako mají muži, jsem se setkal. Majitelé, Češi i cizinci, požadují od vedení hlavně vysoký výkon a hloupý stereotyp, že ženy jsou méně výkonné než muži, pořád trvá,“ dodává Bubeník.

Naopak nejmenší rozdíly mezi platy jsou obecně na dělnických a nekvalifikovaných místech. Zářným příkladem jsou také státní instituce a

krajské úřady, mezi nimi i školy, kde je platová diskriminace žen minimální. Například učitelky základních škol si loni vydělaly v průměru 97 procent toho, co jejich kolegové učitelé.

Za stejně hodin méně peněz

Fakt, že platová diskriminace v tužemsku je problém, dokládá i případ břeclavského obchodu Hypernova z tohoto týdne. Tamní úřad práce oznámil, že firma porušila zákoník práce mimo jiné proto, že za stejnou práci trvající stejně dlouho dostali dva zaměstnanci, muž a žena, rozdílný plat. Hypernova zatím zjištění nekomentovala.

„Pořád u nás prostě platí praxe, že chlapovi se automaticky platí více,“ soudí Michaela Tominová z centra Gender Studies. „A je to o to brutálnější, že u nás jsou takové rozdíly v platech za situace, kdy ženy a muži odpracují měsíčně v podstatě stejně hodin,“ dodává.

Obdobné rozdíly v průměrných platech mužů a žen, kdy ženy vydělávají zhruba o 20 až 25 procent méně, jsou obvyklé i v dalších zemích Evropy. Na rozdíl od Česka však hlavně v západní Evropě mnohem více žen pracuje na zkrácené úvazky. Loni mělo v Česku kratší úvazek jen 10 procent žen, zatímco v některých západních zemích jich je i třikrát více.

JANA KLÍMOVÁ